

14.8.2020

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Agricolankatu 1-3, tontin 334/8 (Kallio) asemakaavaehdotuksesta

HEL 2018-010026 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa asemakaavan muutosehdotuksesta Kallion kaupunginosassa osoitteessa Agricolankatu 1-3. Museo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on muuttaa Kalliossa Agricolankatu 1-3, tontin 334/8 käyttötarkoitus opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueesta asuin-, liike ja toimistorakennusten korttelialueeksi. Agricolanaukio merkitään edelleen puistoksi ja suojellaan merkinnällä VP/s. Samalla tontin lisärakentamisoikeutta kasvatetaan tontin täydentämISRakentamiseen. Kaupunki on myynyt tontilla sijaitsevan, entisen Metropolian käytössä olleen oppilaitoksen Kojamo Oyj:lle tontteineen. Opetus on siirtynyt rakennuksesta uudelle Metropolian kampusalueelle Myllypuroon.

Voimassa olevassa asemakaavassa vuodelta 1990 tontti on merkitty opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YO). Rakennusoikeuden määrä on 7200 k-m², joka on olemassa olevan rakennuksen koko ja lisäksi tontilla on 1500 k-m² lisärakennusoikeutta kaksikerroksista rakennusta varten. Rakennus on suojeltu sr-2 -suojelumerkinnällä. Asemakaavamuutoksessa tontille osoitetaan rakennusoikeutta 7 400 k-m². Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala pienenee, koska yhteistilat, vanhan koulurakennuksen aulat, porrashuoneet ja käytävätilat eivät sisälly asemakaavassa merkittyyn rakennusoikeuteen eivätkä ne mitoita autopaikkoja. Pääosa tontin rakennusoikeudesta määräytyy suojellun rakennuksen kerrosalan 4 830 k-m² mukaan. Laajennuksen rakennusalalle on osoitettu rakennusoikeutta 2 570 k-m².

14.8.2020

Agricolankatu 1-3 tontilla sijaitseva rakennus on vuonna 1929 valmistunut Helsingin teollisuuskoulu, jonka suunnitteli arkkitehti Yrjö Sade-niemi Yleisten rakennusten ylihallituksesta. Teollisuuskoulu aloitti toimintansa vuonna 1881 toimien ensin useissa vuokratiloissa ympäri kaupunkia ennen kuin koulu sai oman talonsa. Teollisuuskoulut muutettiin asetuksella vuonna 1941 teknillisiksi oppilaitoksiksi. Vuonna 1999 oppilaitos muuttui ammattikorkeakoulu Stadiaksi ja vuonna 2008 Metropolia ammattikorkeakouluksi.

Kaupunginmuseo kanta

Museo on tuonut esille lausunnossaan 24.6.2019 rakennuksen arvot: koulukiinteistö on historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokas ja se sijaitsee kaupunkikuvallisesti näkyvällä paikalla. Etenkin rakennuksen Agricolankadun suuntainen pääjulkisivu kohooa monumentaalisenä ja symmetrisenä Torkkelinmäen kaakkoiskulmassa. Rakennus rajautuu Torkkelinmäen valtakunnallisesti merkittävään asuinalueeseen (RKY 2009), jonka asemakaava vuodelta 1913 ohjasi alueen rakentumisen 1920-luvulla puutarhakaupunkimaiseksi. Kadut myötäilevät maastoa ja matalat asuinkerrostalot muodostavat yhtenäisiä katunäkymiä eduspihoineen talojen molemmin puolin. Pihat ja puistot kasveineen tekevät alueesta vehreän.

Kaupunginmuseo totesi kantanaan aiemmassa lausunnossa, että käyttötarkoituksen muutos julkisesta, oppilaitoskäytöstä asumiseen ei ole rakennuksen arvon eikä sen luonteen kannalta toivottavaa. Agricolankatu 1-3 on suunniteltu julkiseksi rakennukseksi, jossa arvokkaiden julkisivujen ohella myös sisätiloihin on panostettu. Erityisesti rakennuksen sisääntuloaula, portaikko ja siihen liittyvät aulatilat eri kerroksissa sekä näiden tilojen kattomaalaukset, kattojen kasetoinnit ja erityiset pintakäsittelyt ovat juhlalliset. Kiinteistö on pohjakaavaltaan U:n muotoinen ja rakennus avautuu toiselta julkisivultaan Pengerpuistoon. Museo on katsonut, ettei tätä julkisivua tulisi peittää uudisrakennuksella. Oppilaitoksen ja sen siipien päätyjen tulee edelleen hahmottaa uudisrakennuksen takaa ja olevan rakennuksen tulee säilyä tontilla dominanttina.

Entinen koulurakennus suojellaan asemakaavassa sr-1-merkinnällä ja asianmukaisella suojelumääräyksellä, jossa myös puolijulkiset sisätilat suojellaan museon aiemman lausunnon mukaisesti.

Kaavaselostuksessa esitetty viitesuunnitelma täydennysrakentamisesta (luonnos 30.4.2020, HPK Arkkitehdit Oy) näyttää, miten uudisrakennukseen suunnitellut uudet asunnot ovat pääosin yksiöitä ja kaksioita. Rakennuksen käyttötarkoituksen muutos asumiseen muuttaa väistämättä rakennuksen muita kuin suojeltuja sisätiloja: väliseiniä puretaan

14.8.2020

ja rakennetaan uusia sekä märkätiloja rakennetaan. Entisen oppilaitoksen pohjakaava taipuu huonosti uuteen asuinkäyttöön, koska rakennuksen runko on syvä ja luonnosteltujen asuntojen ikkunat aukeavat lähes kaikissa tapauksissa vain yhteen suuntaan. Viitesuunnitelmassa esitetyn uudisrakennuksen osalta kaupunginmuseo toteaa, että se muuttaa Pengerpuistoon rajautuvana massana olemassa olevan kulttuuriympäristön ja suunnittelualueeseen rajautuvan Torkkelinmäen RKY-alueen itäreunan vakiintunutta ympäristöä. Tämän vuoksi rakennuksen jatkosuunnitteluun tulee satsata. Rakennussuunnitelmista voidaan tarkemmin lausua rakennuslupavaiheessa.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Kulttuuriympäristötiimi, kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö